

Krafl, Pavel

[Hlaváček, Ivan; Bláhová, Marie, ed. Břevnov v českých dějinách: sborník z konference pořádané ve dnech 14. a 15. září 1993 Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy u příležitosti milénia břevnovského kláštera]

Religio. 1998, vol. 6, iss. 2, pp. 249-250

ISSN 1210-3640 (print); ISSN 2336-4475 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/124865>

Access Date: 24. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

chybovačem je každý vědec, který traktuje zodpovědně svou disciplínu.

Co však v knize, dotýkající se tolika živých problémů, vadí? Snad až příliš do popředí vystupující autorovo *ego*, které se sice obrátne skrývá, ale přesto dominuje. V Halíkově cestě do lůna katolické církve a v jeho konfliktech se zrcadlí různá pojetí víry a teologických postojů a je věcí svědomí a vkusu, jak tyto jemnosti prezentovat. Příslušná odpověď patří teologům. Nás zajímá T. Halík jako vysokoškolský učitel religionistiky, oboru, který zatím nedisponuje, *sensu stricto*, žádnými (snad s výjimkou J. Hellera) řádně vzdělanými pedagogy. Halíkova strmá akademická kariéra může být proto dobrým příkladem toho, jaké vážnosti se dnes religionistika těší, ale i dokladem mimořádné Halíkovy „obratnosti“ a cílevědomosti.

T. Halík byl (podle textu knihy soudě) výjimečným dítětem i zvládnutým studentem, který v dobách normalizace hledal pravdu v místech, která byla nonkonformní, lehce nebezpečná a stála i vně duchovní orientace rodiny. Dnešní studentský kněz u Nejsvětějšího Salvátora v Praze studoval kolem r. 1968 na pražské filozofické fakultě sociologii a filozofii a zajímal se (bokem) i o psychologii. R. 1972 promoval a na sklonku téhož roku se po několika letech hledání rozhodl stát knězem. Sice pracoval v různých civilních zaměstnáních, ale již od podzimu r. 1973 byl připravován tajným duchovním průvodcem („tutorem“), jehož jméno zůstalo nevysloveno (nebyl jím pozdější ministr školství prof. dr. P. Piňha?). Po deseti letech přípravy a práce byl r. 1987 v Erfurtu tajně vysvěcen na jáhna a o rok později na kněze. Dostal se do blízkosti kardinála F. Tomáška a spolupracoval s elitou katolického českého duchovenstva. Po r. 1989 doplnil svá studia postgraduálním kursem na Lateránské univerzitě v Římě, kde získal hodnost licenciáta teologie, která byla v Praze nostrifikována jako vědecká hodnost *Dr.* a mladý kněz mohl vstoupit na akademickou půdu. Nejprve působil na pražské teologické fakultě, kde byl pověřen přednáškami z oboru „praktické psychologie a sociologie“. Srazil se s konzervativní většinou profesorského sboru a r. 1992 musel fakultu opustit. Tím se uzavřely ambice T. Halíka-teologa a otevřel

se prostor pro religionistu a sociologa. Již koncem r. 1992 se habilitoval na Fakultě sociálních věd Karlovy univerzity v oboru sociologie (souběžná habilitace na Papežské teologické fakultě z oboru praktické teologie v polské Vratislavi nebyla v České republice posouzena jako právně relevantní) a brzy po konfliktu s pražskými teology byl požádán, aby se zúčastnil znovuzaložení religionistiky na Filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze. Zaměřil se na tematický blok „náboženství v pohledu filozofie a společenských věd“ a nepochybně vzbudil zájem studentů. Na pražské Filozofické fakultě je dodnes interním pedagogem, ale o profesuru se opět ucházel na fakultě sociálních věd Karlovy univerzity, kde byl v dubnu r. 1997 jmenován profesorem v oboru sociologie. Není však jejím interním zaměstnancem a ani v současné době tam externě nepřednáší.

Tak složité jsou cesty nás religionistů, kteří se dobíráme svého oboru z různých zdrojů.

Krátké ohlédnutí po akademické dráze T. Halíka nechce ovšem umenšit všechny jeho další aktivity, zejména v Křesťanské akademii a církvi. Kniha skýtá v tomto pohledu mnoho příležitostí k zamyšlení, zejména vzhledem k současné krizi katolictví. Sám T. Halík se ve vřavě současného světa utíká do ráje negativní teologie, kde září mystické autority Mistra Eckharta, Jana od Kříže a Teresy z Avily. Halíkovo směřování je signifikantní; chce obrátit pozornost k „druhé (lepší) tváři“ českého katolictví, k ekumenismu a diskursi, třebaže sám zůstává „poučující“ a soběstředný. I tak však Jandourkova kniha rozhovoru s T. Halíkem – chtěla-li vybičnout k polemikám – je důležitá a podnětná.

PAVEL SPUNAR

**Marie Bláhová –
Ivan Hlaváček (eds.),
Břevnov v českých dějinách,
Praha: FF UK 1997, 142 s.**

Tisíciletá historie českých zemí je provázena přítomností řehole sv. Benedikta. Miléniu již Univerzita Karlova věnovala sborník

Milénium břevnovského klášteřa (Praha 1993). Se čtyřletým odstupem katedra pomocných věd historických a archivního studia pražské Filozofické fakulty UK vydala další sborník, tentokrát z konference konané v zářij 1993. Soubor sedmnácti z celkového počtu dvacetipětí přednesených příspěvků uvádí studie Zdeňky Hledíkové, která je přehledem dějin benediktinského řádu v českých zemích v období středověku. Petr Sommer se ve svém příspěvku zabývá otázkou konkrétní podoby a funkcí jednotlivých součástí řádové hmotné kultury benediktinů, respektive obrazem klášterního jádra. Vladimír Píša se znovu vyslovuje k otázce, zda Břevnov 9. století byla jen vesnice – shluk zemědělských usedlostí poddaných knížeti, či knížecí zemědělský výrobní dvorec spojený s předsunutým strážním stanovištěm, a dále k problematické otázce postupu původní stavby. Jitka Křečková stručně informuje o péči Státního ústředního archivu v Praze o archiv břevnovských benediktinů. Petr Charvát reaguje na nedávno vyslovenou hypotézu, podle níž je tzv. *Codex Gigas* vzorkem původní břevnovské klášterní knihovny 12. století, a snaží se tezi ověřit rozborem nekrologia a martyrologia v kodexu obsaženém. Vratislavský historik Marek Derwich se věnuje legendě o šesti bratřích, kteří v Polsku působili v počátcích christianizace. Hospodářské zázemí břevnovského klášteřa v období předhusitské se snažil rekonstruovat Zdeněk Boháč. Tématu církevní politiky Josefa I. v Čechách se dotkl Valentin Urfus. Josef Hanzal představil osobnost učence a osvícenského reformátora, břevnovského opata Štěpána Rautenstraucha. Demografickou sondou na Broumovsku podnikla Eliška Čáňová. Pitrově „modlící“ knížce *Hlas na výsosti* (v konfrontaci s podobnou prací A. Malhy) se věnoval Alexandr Stich, zatímco Jaromír Linda podává zprávu o nálezů konceptů kázání Bonaventury Pitra z let 1735-1752; jako přílohy připojil seznam břevnovských kazatelů z let 1710-1781 a soupis dochovaných konceptů Pitrových kázání. Charakteristické rysy ikonografie sv. Vojtěcha v 17. a 18. století postihuje Jan Royt. Markéta Kabelková seznamuje s výsledky výzkumů hudebního života v břevnovském klášteře. Význam sčítacích archů z let 1930 a 1950 pro poznání dějin muž-

ských benediktinských klášteřů v českých zemích ve 20. století se snažili přiblížit Václav Babička a Tomáš Kalina. S uplatněním dějin východočeských benediktinských klášteřů ve výuce dějepisu na VŠP v Hradci Králové seznamuje Čestmír Brandejs. Sborník uzavírá zpráva Johannese Zeschicka OSB o osudech benediktinského opatství v Branau od r. 1939 až do dnešních dnů. Je připojeno německé resumé.

PAVEL KRAFL